

ingediend op **1575** (2022-2023) – Nr. 1
9 februari 2023 (2022-2023)

Voorstel van decreet

van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz,
Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Inez De Coninck

tot vervanging van artikel 15.3.5/18
van het Energiedecreet van 8 mei 2009,
wat de overgangsregeling
van de gewijzigde aanwijzingsvoorwaarden
voor distributienetbeheerders betreft

TOELICHTING

1. Algemene toelichting

Via het decreet van 16 november 2018 houdende diverse bepalingen inzake energie (Belgisch Staatsblad van 14 december 2018) werd artikel 4.1.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 gewijzigd. Dat gewijzigde artikel bepaalt dat de distributienetbeheerders over een "aaneensluitend geografisch afgebakend gebied" moeten beschikken, en dat het aardgasdistributienetbeheer en het elektriciteitsdistributienetbeheer binnen dat gebied door dezelfde distributienetbeheerder moeten worden uitgevoerd. Het doel van die maatregel was het bestaan van zogenaamde neteilanden – wat een lappendeken veroorzaakt – te vermijden en de bestaande neteilanden (met uitzonderingen voor de specifieke geografische situatie van Baarle-Hertog en Voeren) niet langer te dulden. Anderzijds zal het niet langer mogelijk zijn dat in één netgebied een verschillende aardgasdistributienetbeheerder en elektriciteitsdistributienetbeheerder actief zijn, doordat alle netbeheertaken met betrekking tot elektriciteit en aardgas voor een bepaald geografisch aangesloten gebied bij dezelfde rechtspersoon zullen moeten zitten.

Die verplichtingen geven concreet aanleiding tot het doorvoeren van gebiedsuitwisselingen, waarvoor de distributienetbeheerders als overgangsbepaling overeenkomstig artikel 15.3.5/18 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 oorspronkelijk tot en met 1 januari 2021 de tijd kregen. Een termijn van twee jaar werd in 2018 door de decreetgever immers als billijk ervaren om alle nodige administratieve en contractuele formaliteiten te vervullen. Het artikel bepaalt daarbij bewust niet hoe die gebiedsuitwisselingen exact moeten worden gerealiseerd, noch onder welke voorwaarden. Aan de distributienetbeheerders wordt alle contractuele vrijheid gelaten om dat te realiseren door bijvoorbeeld ruil, verkoop, compensatie enzovoort. Op die manier gaat die bepaling dan ook niet verder dan wat strikt noodzakelijk is.

Omdat die operatie eind 2020 nog steeds niet volledig afgerond was, bleek het noodzakelijk om de termijn van de overgangsbepaling van artikel 15.3.5/18 via het decreet van 30 oktober 2020 tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009 (Belgisch Staatsblad van 25 november 2020) te verlengen tot en met 1 januari 2023.

Nu blijkt dat nog steeds niet alle distributienetbeheerders die complexe operatie met succes hebben kunnen afronden. Daarbij komt dat via het decreet van 15 juli 2022 een extra voorwaarde werd ingevoerd, waarbij een distributienetbeheerder minstens 200.000 aangesloten afnemers moet hebben. Een nieuw uitstel blijkt dan ook noodzakelijk.

2. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Dit voorstel van decreet heeft betrekking op een gewestbevoegdheid. Artikel 6, §1, VII, eerste lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (BWHI) stelt dat de gewesten in ieder geval bevoegd zijn op het vlak van het energiebeleid voor:

- "a) de distributie en het plaatselijk vervoer van elektriciteit door middel van netten waarvan de nominale spanning lager is dan of gelijk is aan 70.000 volt, met inbegrip van de distributienettarieven voor elektriciteit (...);
- b) de openbare gasdistributie, met inbegrip van de nettarieven voor de openbare distributie van gas (...);
- c) de aanwending van mijnogas en van het gas afkomstig van hoogovens;

- d) de netten van warmtevoorziening op afstand;
- e) de valorisatie van steenbergem;
- f) de nieuwe energiebronnen met uitzondering van deze die verband houden met kernenergie;
- g) de terugwinning van energie door de nijverheid en andere gebruikers;
- h) het rationeel energieverbruik.”.

Artikel 2

Artikel 15.3.5/18 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 wordt vervangen door een nieuwe overgangsbepaling. Die schrijft voor dat de distributienetbeheerders uiterlijk tot 1 september 2023 de tijd hebben om aan de verplichtingen van artikel 4.1.1, eerste lid, te voldoen en om aan de VREG (Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt) het bewijs te leveren ofwel dat ze al voldoen aan de voorwaarden, vermeld in artikel 4.1.1, eerste lid, (wat betekent dat in een aaneengesloten gebied dezelfde netbeheerder voor elektriciteit en aardgas actief is met ten minste 200.000 aangesloten afnemers), ofwel dat hun bevoegde orgaan (in beginsel de algemene vergadering) de nodige onomkeerbare beslissing of beslissingen heeft genomen om een of meer rechtshandelingen (bijvoorbeeld fusies of gebiedsuitwisselingen) aan te gaan op basis waarvan ze aan die voorwaarden zullen voldoen. In dat laatste geval hebben de betrokken distributienetbeheerders tot 1 januari 2025 de tijd om die rechtshandelingen daadwerkelijk te implementeren. Die datum van 1 januari 2025 wordt afgestemd op de start van de nieuwe tariefperiode, die immers op dezelfde datum start, en een nieuwe reguleringsperiode, die altijd op 1 januari van een kalenderjaar start. Op die manier kan die volgende, samenvallende tarief- en reguleringsperiode zowel voor de tarieven als voor de regulering met een schone lei beginnen.

De VREG doet daarbij conform de procedure die de Vlaamse Regering volgens artikel 4.1.4 heeft vastgesteld, waar dat nodig is, een nieuwe aanwijzing als distributienetbeheerder of wijzigt de bestaande aanwijzing als distributienetbeheerder. Dat houdt dan ook in dat artikel 15.3.5/18 op zich juridisch gezien geen autonome grond voor de VREG is, wat de daarbij te volgen procedures voor de aanwijzing van een distributienetbeheerder betreft. De VREG krijgt proce-dureel gezien dus geen ‘carte blanche’, maar moet de standaardregels volgen.

Door met een dubbele datum te werken (vóór 1 september 2023 en tot 1 januari 2025) worden de distributienetbeheerders geresponsabiliseerd om – voor zover dat nog niet gebeurd is – binnen een korte, maar haalbare termijn de nodige onomkeerbare beslissingen te nemen om aan artikel 4.1.1, eerste lid, te voldoen, terwijl er voor de daadwerkelijke inwerkingtreding en implementatie een langere, maar nog steeds redelijke termijn wordt gelaten. Dat laat de VREG ook toe om op korte termijn handhavend op te treden ten aanzien van netbeheerders die niet de nodige stappen zouden zetten, zonder tot 1 januari 2025 te moeten wachten.

Als een distributienetbeheerder niet voldoet aan zijn verplichtingen onder die overgangsbepaling (bijvoorbeeld omdat hij niet vóór 1 september 2023 aan de VREG het bewijs bezorgt dat hij aan artikel 4.1.1, eerste lid, voldoet of dat zijn bevoegde orgaan daartoe minstens de nodige onomkeerbare beslissingen heeft genomen), kan de VREG een van beide of beide onderstaande maatregelen nemen:

- na ingebrekestelling een administratieve geldboete opleggen overeenkomstig artikel 13.3.2 van het Energiedecreet;
- de aanwijzing als distributienetbeheerder beëindigen overeenkomstig artikel 4.1.4, §4, 2°, van het Energiedecreet.

Conform het evenredigheidsbeginsel zal de sanctie in verhouding moeten staan met de ernst van de inbreuk. Een administratieve geldboete kan aangewezen zijn bij bijvoorbeeld een geringe vertraging in de naleving. De beëindiging van de

aanwijzing als distributienetbeheerder is daarentegen een ultimatum remedium, dat bijvoorbeeld geschikt kan zijn als een netbeheerder, ondanks de opeenvolgende verlengingen door de decreetgever, zou weigeren de nodige stappen te zetten om aan artikel 4.1.1, eerste lid, te voldoen.

Deze bepaling geldt onverminderd het algemeen bestuurlijk toezicht en het dwangtoezicht, vermeld in het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur.

Andries GRYFFROY
Robrecht BOTHUYNE
Willem-Frederik SCHILTZ
Wilfried VANDAELE
Tinne ROMBOOTS
Inez DE CONINCK

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. Artikel 15.3.5/18 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, ingevoegd bij het decreet van 16 november 2018 en gewijzigd bij het decreet van 30 oktober 2020, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 15.3.5/18. In afwijking van artikel 4.1.1, eerste lid, hebben de distributienetbeheerders tot 1 september 2023 de tijd om te voldoen aan de voorwaarden, vermeld in artikel 4.1.1, eerste lid. De distributienetbeheerders bezorgen de VREG uiterlijk op 1 september 2023 het bewijs dat ze voldoen aan de voorwaarden, vermeld in artikel 4.1.1, eerste lid.

In afwijking van het eerste lid heeft een distributienetbeheerder tot 1 januari 2025 de tijd om te voldoen aan de voorwaarden, vermeld in artikel 4.1.1, eerste lid, op voorwaarde dat hij voor 1 september 2023 aan de VREG het bewijs bezorgt dat het bevoegde orgaan de onomkeerbare beslissing heeft genomen om alle nodige rechtshandelingen te stellen die resulteren in de naleving van die voorwaarden.

De VREG doet conform de procedure die de Vlaamse Regering volgens artikel 4.1.4 heeft vastgesteld, waar dat nodig is, een nieuwe aanwijzing als distributienetbeheerder of wijzigt de bestaande aanwijzing als distributienetbeheerder.”.

Andries GRYFFROY
Robrecht BOTHUYNE
Willem-Frederik SCHILTZ
Wilfried VANDAELE
Tinne ROMBOUTS
Inez DE CONINCK